

Aan de gemeenteraad

Datum : 27 januari 2026
Zaaknummer : 4919706
Contactpersoon : Dion Vreman
Telefoonnummer : 026 3772507

Onderwerp: Geautomatiseerde gezichtsvergelijking in de dienstverlening van Burgerzaken

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van het gebruik van gezichtstvergelijkingstechnologie door de gemeente Arnhem. We zetten deze technologie in om fraude tegen te gaan bij eerste inschrijving in de BRP, bij aanvragen tot naturalisatie en bij aanvragen voor reisdocumenten.

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de toegang tot, en de juistheid van de informatie in de Basisregistratie Personen. Informatie uit deze basisregistratie wordt door veel instanties gebruikt, en het geeft inwoners rechten en toegang tot voorzieningen. Hieraan verwant is ook de uitgifte van reisdocumenten, waarmee een inwoner diens identiteit kan aantonen.

Met de verantwoordelijkheid voor de BRP, heeft de gemeente ook de rol van poortwachter. Een 'deugdelijke identiteitsvaststelling' is een cruciaal en wettelijk verplicht onderdeel van de dienstverlening die wordt uitgevoerd door de afdeling Burgerzaken. Bij het deugdelijk vaststellen van iemands identiteit moet ook worden bepaald of de aanvrager daadwerkelijk de houder is van het identiteitsdocument dat wordt aangeboden. We hebben de verantwoordelijkheid om vermoedelijke identiteitsfraude te signaleren of zelfs te voorkomen door zorgvuldig en met kennis van zaken te handelen. Bij het niet-herkennen van identiteitsfraude slijpen mogelijk frauduleus bedoelde fouten in de overheidssystemen. Dat kan leiden tot onrechtmatig gebruik van voorzieningen en uitkeringen, tot criminaliteit en kostbare herstelacties. Fraude kan schade toebrengen aan zowel de individuele inwoner, als aan de maatschappij in zijn geheel.

Onze medewerkers van de afdeling Burgerzaken zijn opgeleid om de identiteit vast te stellen, te controleren of het aangeboden document echt is, en of de persoon op het document overeenkomt met de persoon aan de balie. Technische ontwikkelingen maken het echter steeds beter mogelijk om vervalsingen van documenten te maken. Op een zodanige manier, dat deze moeilijk met het blote oog van echt zijn te onderscheiden. We maken daarom in enkele werkprocessen gebruik van technologie die

Datum: 27 januari 2026
Zaaknummer: 4919706
Pagina: 2

de medewerker ondersteunt in het uitvoeren van de identiteitsvaststelling. In deze brief gaan we in op het gebruik van de technologie.

Geautomatiseerde gezichtsvergelijking in de dienstverlening van Burgerzaken

De ondersteunende software bestaat uit twee onderdelen. Een documentscanner die het document controleert op echtheid. En de gezichtsvergelijkingsmodule. Deze vergelijkt het gezicht van de houder van het identiteitsdocument (inwoners van > 18 jaar) met de foto op het identiteitsdocument, de foto op de chip van het identiteitsdocument en met de nieuwe pasfoto afkomstig van de fotograaf. Er vindt dus een-op-een gezichts- en pasfotovergelijking plaats tussen de hiervoor genoemde foto's. De werking van gezichtsvergelijking is dan ook anders dan die bij gezichtsherkenning.

Gezichtsvergelijking

Gemeten biometrische data worden vergeleken met de in een eerder stadium vastgestelde biometrische data van deze persoon. In dit geval het ter vergelijking aangeboden identiteitsdocument, en bij aanvragen reisdocument ook de aangeboden pasfoto. Er is nadrukkelijk géén sprake van vergelijking aan de hand van een database.

Gezichtsherkenning

Vindt per definitie plaats aan de hand van een vooraf aangelegde database, op basis waarvan wordt vastgesteld of de biometrische kenmerken van de te identificeren persoon zich in deze database bevinden.

Besluitvorming

De uitkomst van de geautomatiseerde controle is nooit leidend. Geeft de software een negatief resultaat, dan volgt er altijd nader onderzoek door medewerkers van de afdeling Burgerzaken volgens het vier-ogen-principe. Zo nodig wordt een derde medewerker betrokken en/of advies gevraagd van het Expertise Centrum Identiteitsfraude en Documenten. De technologie is een hulpmiddel, net zoals medewerkers een loep of een uv-lamp kunnen gebruiken als hulpmiddel om de echtheid van een document te verifiëren. Medewerkers zijn getraind op het correct toepassen van de apparatuur en het beoordelen van de uitkomst.

Verwerking en opslag van gegevens

De gegevens die verwerkt worden om tot de identiteitscontrole te komen, worden alleen gebruikt voor de dan lopende aanvraag. Het rapport, met daarin de verwerkte persoonsgegevens, wordt niet opgeslagen en kan dan ook niet meer voor een ander doel ingezet worden. Alleen bij geconstateerde fraude worden persoonsgegevens door de gemeente opgeslagen tot het bij aangifte beschikbaar wordt gesteld aan de politie. Zodra deze overdracht heeft plaatsgevonden en eventuele bezwaar- en/of beroepstermijnen zijn verstreken, vernietigt de gemeente het rapport.

Datum: 27 januari 2026
Zaaknummer: 4919706
Pagina: 3

Risicoanalyse

In 2025 hebben we een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. Dit betrof de processen waarbij deze software al wordt ingezet: de eerste inschrijving in de BRP en aanvraag naturalisatie. Ten tijde van het in gebruik nemen van de gezichtsvergelijkende software, in 2019, was de aandacht voor privacy en informatieveiligheid nog niet zo sterk aanwezig als nu het geval is. Vanwege de toegenomen bewustwording van verantwoordelijkheden en risico's, en omdat bij het gebruik van de gezichtsvergelijkingsssoftware biometrische gegevens worden verwerkt, hebben we besloten om de DPIA uit te voeren. Om op deze manier de risico's te identificeren, te beoordelen en te bepalen welke maatregelen nodig zijn om de risico's tot een aanvaardbaar niveau te brengen. De DPIA is uitgevoerd door medewerkers van de afdelingen Burgerzaken, Informatie en Juridische Zaken.

Tegelijk met de twee eerdergenoemde werkprocessen is de DPIA ook uitgevoerd voor het proces aanvragen reisdocument. De gezichtsvergelijkingsssoftware werd hier nog niet op ingezet, maar we zien de noodzaak om dit wel te doen. Redenen hiervoor zijn het niveau van fraude met reisdocumenten, de mogelijke impact van deze fraude op individuele inwoners en de samenleving als geheel, en vanwege de toenemende professionaliteit in vervalsingen. We zien geautomatiseerde gezichtsvergelijking als een belangrijke aanvulling op het vakkundig handelen van onze medewerkers bij de identiteitsvaststelling.

Uitkomst van de DPIA

Er is nog geen wettelijke grondslag voor geautomatiseerde gezichtsvergelijking in de dienstverlening van Burgerzaken. Omdat er sprake is van verwerking van bijzondere persoonsgegevens is in de DPIA het proces grondig doorgenomen op mogelijke risico's, onderbouwing en proportionaliteit. Op basis van de beoordeling en de genomen maatregelen, is geconcludeerd dat de risico's aanvaardbaar zijn en dat geautomatiseerde gezichtsvergelijking kan worden opgenomen in het proces aanvragen reisdocument. Dit doen we vooralsnog voor de duur van één jaar. We hebben namelijk momenteel nog geen volledig inzicht in de werking van het algoritme binnen de software. Dit betekent dat we niet exact kunnen zien hoe het resultaat van de controle tot stand komt. Daarnaast kan de noodzaak nog niet goed onderbouwd worden omdat lokale fraudecijfers ontbreken. Daarom starten we met een afgebakende periode en vindt daarna op basis van de resultaten en ervaringen een herbeoordeling plaats.

Consequenties

Vanwege het belang van het tegengaan van fraude, de technologische ontwikkelingen op dit gebied en de beheersbaarheid van de risico's, zien we inzet van de apparatuur als een noodzakelijk instrument in de identiteitsvaststelling. We starten op projectbasis met de implementatie van de gezichtsvergelijkingstechnologie in het proces aanvragen reisdocumenten.

De gezichtsvergelijking wordt toegepast bij inwoners van 18 jaar en ouder. Een inwoner kan weigeren om hieraan mee te werken. In dat geval wordt de aanvraag voor het reisdocument evengoed in behandeling genomen. De identiteitsvaststelling wordt dan met extra aandacht en volgens het vier-ogen-principe uitgevoerd.

Datum: 27 januari 2026
Zaaknummer: 4919706
Pagina: 4

Gedurende de periode van een jaar monitoren we de effectiviteit van de technologie in het vaststellen van de identiteit, de mate waarin het bijdraagt aan het opsporen van identiteitsfraude, en de ervaringen van aanvragers en medewerkers. Op basis van de uitkomsten maken we een afweging over de effectiviteit en de proportionaliteit van dit instrument en nemen we een besluit over het al dan niet voortzetten van het gebruik ervan. Daarover wordt de raad op dat moment geïnformeerd.

Communicatie

Voor inwoners is aan de balie informatiemateriaal beschikbaar over het doel en de werkwijze van de geautomatiseerde gezichtsvergelijking, en de rechten van de inwoner. Ook wordt op de gemeentelijke website een privacyverklaring opgenomen, zodat inwoners weten hoe er met hun gegevens wordt omgegaan.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch